

PSIHOLOGIJA

Nastava psihologije

- 1 sat tjedno, 2. i 3. razred

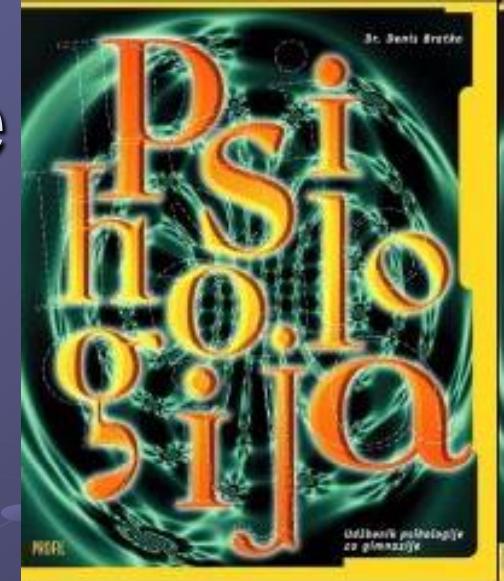
- Nastavna sredstva:

- Bratko, D. (2002). Udžbenik psihologije za gimnazije. Zagreb: Profil

- PPT

- Očekivanja od učenika:

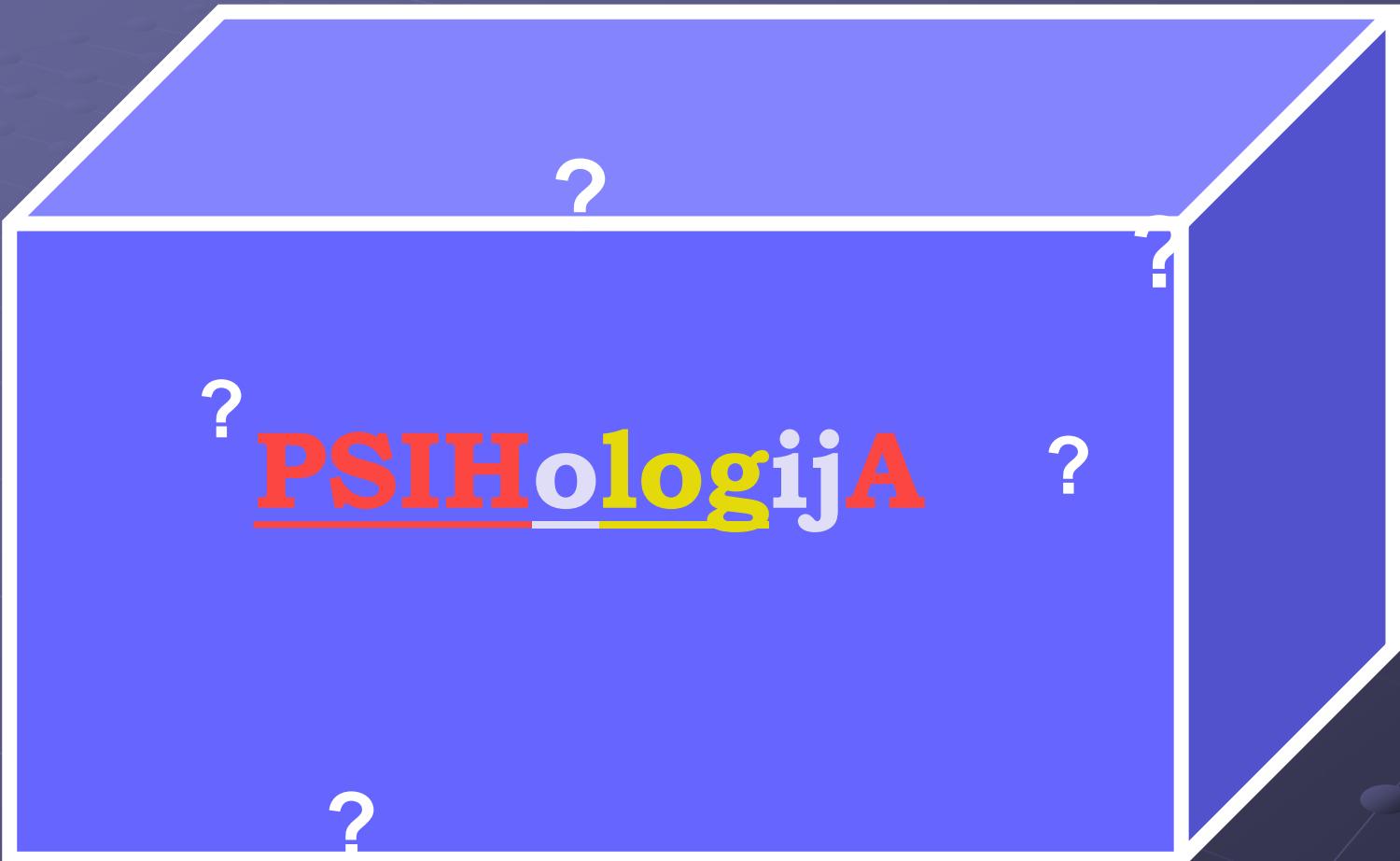
- Vlastite bilješke u bilježnici prema zadanim smjernicama
  - Izvršavanje (pismenih) zadataka na satu i kod kuće
  - **Potruditi se najbolje što možeš (i kad ne ide baš lako)** ☺

1. nastavna cjelina

PSIHOLOGIJA KAO ZNAOST

Što je to psihologija?

Što proučava psihologija? Čime se psihologija bavi?

Što ne pripada psihologiji?

telepatija

bioenergija

astrologija

telekinezija

hiromantija

duša

Intuicija

Psihologija

proricanje

Ekstrasenzorna percepција

Psihologija ili nije psihologija?

- Čitanje misli?
- Predviđanje budućnosti?
- Ekstrasenzorna percepcija? Intuicija?
- Zaključivanje o osobinama ljudi prema obliku lubanje (tzv. FRENOLOGIJA), linija na dlanu (tzv. hiromantija), ili datumu rođenja (astrologija)

*Gore navedene i njima slične pojave možemo smatrati psihičkim pojavama, ali **nisu u okviru znanstvene psihologije** jer ih ili nije moguće znanstveno istražiti i time dokazati, ili su odbačene nakon provedenih istraživanja*

Što želim saznati?

nego...

znanost¹ o psihičkim procesima² i ponašanju³ ljudi

(Doslovni prijevod grčke riječi psyche (*dah, duša*) +
logos (ali ne i definicija psihologije!) bio bi
Znanost o duši)

Rastavimo definiciju...

1. Znanost

da bi nešto smatrali znanosti, treba:

- ❖ imati **predmet** koji proučava
- ❖ koristiti **znanstvene metode**

kojima dolazi do spoznaja o svom predmetu, kroz istraživanja

Znanstveni pristup suprotan je intuitivnom nagađanju, vjerovanju, a rezultati znanstvenih istraživanja ponekad su suprotni logičkom zaključku

Pretpostavite odgovore na sljedeća pitanja

1. Zamislite da osoba s autoritetom traži od studenata da zadaju gotovo po život opasne elektrošokove drugom studentu koji im nije učinio ništa nažao. Koliki postotak njih bi pristao to učiniti?

U istraživanju koje je proveo **Stanley Milgram** (1974) do 64% sudionika učinilo je ono za što su vjerovali da je zadavanje po život opasnih elektrošokova (nisu bili pravi elektrošokovi!)

2. Ako date djeci nagradu za nešto što ionako uživaju raditi, oni će zbog toga tu aktivnost voljeti
  - a) više
  - b) manje
  - c) jednako

Lepper (1995) je u svom istraživanju potvrdio da nagrađivanje ljudi za aktivnost koju vole dovodi do toga da ime se ona kasnije manje sviđa

3. Zbog kojih stvari iz prošlosti ljudi najviše žale?

- a) onih koje su učinili, a željeli bi da nisu
- b) onih koje nisu učinili a željeli bi da jesu
- c) ovisi o tome koliko davno su se ti događaji dogodili

Istr. je pokazalo da nakon kraćeg vremenskog perioda ljudi žale za onim štosu učinili, a nakon dužeg vremenskog perioda za onime što su propustili

U znanosti su neki rezultati istraživanja neočekivani i suprotni logici

- Neke pojave niti ne bismo otkrili bez znanstvenog pristupa – npr. centar za emocije)

Pročitajte tekst na str. 15 u žutom okviru!
(istraživanje s neočekivanim rezultatom koje treba znati)

Razlika između laičkog i znanstvenog pristupa

Opaženo ponašanje

Pretpostavka
(ranije iskustvo, informacije od strane
drugih)

Provjera pomoću metoda
(opažanje, eksperiment...) *

Prihvatanje pretpostavke kao
točne/istinite

* Znanstveni pristup
psihičkim pojavama

Rastavimo definiciju...

1. Znanost *Karakteristike znanosti:*

- **objektivnost** (nepristrana, neovisna o onome tko proučava),
  - Pojave kojim se bavi moraju biti **mjerljive**,
  - spoznaje temelji na **rezultatima znanstvenih istraživanja**
- ima mogućnost **provjere rezultata** (ponovna istraživanja trebaju dovesti do podjednakih rezultata)

Rastavimo definiciju...

2. Psihički procesi

- ❖ unutarnji, subjektivni procesi
- ❖ pojedincu se očituju kao vlastiti/subjektivni **doživljaji**
- ❖ nisu direktno vidljivi, tek u ponašanju ili snimkama aktivnosti mozga (EEG, CT, PET) postaju opipljivi/vidljivi i mjerljivi
- ❖ odvijaju se putem **aktivnosti mozga**
- ❖ to su:
  - **Kognitivni** ili spoznajni - percepcija, pažnja, učenje, pamćenje, mišljenje, inteligencija...
  - **Konativni** ili voljni: emocije, motivacija

Rastavimo definiciju...

3. Ponašanje

- ❖ aktivnosti, radnje, reakcije - izraz lica, pokreti
- ❖ vidljivo drugima, može se opažati i mjeriti
- ❖ U početku znanstvene psihologije se smatralo da bi jedino ponašanje trebalo biti predmetom bavljenja psihologije kao znanosti, jer je mjerljivo i objektivnije nego psihički procesi

Psihički procesi dovode do ponašanja

- opažanjem ponašanja možemo zaključivati o procesima unutar nas

*ali, nemaju uvijek psihički procesi vanjski znak u ponašanju

Psihički procesi i ponašanje su
povezani jedno utječe na drugo!!!

Ponašanje

Psihički
procesi

Psihički procesi i ponašanje imaju:

- svoje uvjete (koji utječu na njihovo javljanje)
- svoje učinke (posljedice koje izazivaju)
  - Uvjeti i učinci mogu biti:
    - **Fizikalni** (npr.buka, visoka temperatura...)
    - **Biološki** (glad, bolest, umor)
    - **Socijalni** (druge osobe, grupe, kultura i odgoj)
  - Npr. emocija ljutnje/agresivno ponašanje

Zadaća psihologije

- OPISATI ->
- OBJASNITI ->
- PREDVIDJETI ->
- MIJENJATI / PRIMIJENITI /SPRIJEĆITI (npr. psihoterapija)
ponašanje i psihičke procese ljudi
Tj. otkriti zakonitosti ljudskog ponašanja za dobrobit
čovječanstva
  - pr: agresivno ponašanje

POVIJESNI RAZVOJ PSIHOLOGIJE

1. PREDZNANSTVENO RAZDOBLJE

- U okviru **antičke filozofije** → predmet postoji, ali **nema znanstvenih metoda** (nego: promišljanje, rasprave...) = pogrešni zaključci! Npr. Aristotel – pogrešno smatra da mozak samo hlađi krv
- odbacuju se mistična i prihvaćaju **razumska** objašnjenja ponašanja ljudi (značajan doprinos)

17.St – Descartes – dualizam – otvara mjesto psihologiji!

2. ZNANSTVENO RAZDOBLJE

- u 19 st. postaje zasebna znanost → **Wilhelm Wundt**

1879. g u Leibzigu otvara prvi laboratorij za eksperimentalnu psihologiju

- Tako je postala znanost dobivši **metode** (po uzoru na prirodne znanosti – EKSPERIMENT!, iako je psihologija društvena znanost)

• mlada znanost s dugom prošlosti

- **1920. Ramiro Bujas** – laboratorij za eksp. psih. u Zg!

Ostali značajni psiholozi:

- **Galton** – 1883. – prvo sustavno mjerjenje individualnih razlika u sposobnostima
- **Ebbinghaus** – 1885. – prvi eksperimenti pamćenja
- **Binet i Simon** – 1905. – prva ljestvica za mjerjenje inteligencije (IQ)
- **Pavlov** – 1906. – otkriće uvjetovanog refleksa (klasičnog uvjetovanja)

Očekuje se da nakon ovog predavanja

možemo...

- Definirati psihologiju i objasniti sve dijelove definicije
- Razumjeti pojам psihičkih procesa i imenovati ih
- Nabrojati i dati primjer uvjeta i učinaka psihičkih procesa (fizikalnih, bioloških i socijalnih)
- Objasniti znanstveni pristup psihološkim fenomenima u odnosu na laički, svakodnevni pristup
- Navesti i kratko opisati 2 neočekivana rezultata istraživanja
- Razumjeti zadaće psihologije
- Opisati povijesni razvoj psihologije i razumjeti razlog podjele na dva razdoblja
- Nabrojati poznate znanstvenike s početka psihologije kao znanosti i područje koje su istraživali